Suvestinė redakcija nuo 2016-10-18 iki 2020-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1998, Nr. 66-1909, i. k. 0981010ISTAVIII-822

Nauja redakcija nuo 2015-01-01:
Nr. XII-1018, 2014-07-10, paskelbta TAR 2014-07-22, i. k. 2014-10429

LIETUVOS RESPUBLIKOS NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI ĮSTATYMAS

1998 m. birželio 30 d. Nr. VIII-822
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi, jų sandaros, organizavimo ir finansavimo pagrindus. Įstatymo paskirtis – suteikti teisines garantijas asmeniui įgyvendinti įgimtą teisę visą gyvenimą ugdyti savo asmenybę, laiduoti galimybę įgyti žinių ir gebėjimų, atrasti naujų gyvenimo prasmių, skatinti ne tik gerinti profesinius įgūdžius, bet ir kurti prasmingą laisvalaikį, būti aktyviu demokratinės visuomenės nariu.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Andragogas** – asmuo, įgijęs valstybės nustatytą išsilavinimą ir kompetencijas, patvirtinančias galimybę mokyti suaugusiuosius.

2. **Mokymasis visą gyvenimą** – visa mokymosi bet kuriuo asmens amžiaus tarpsniu veikla siekiant tobulinti asmenines, pilietines, socialines ir profesines kompetencijas.

3. **Neformaliojo suaugusiųjų švietimo dalyviai** – ne jaunesni negu 18 metų asmenys, kurie mokosi pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas.

4. **Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas** – mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (biblioteka, muziejus, trečiojo amžiaus universitetas ir kita įstaiga, įmonė, organizacija, taip pat valstybės narės juridinis asmuo ar kita organizacija ar jų padaliniai, įsteigti Lietuvos Respublikoje, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), teisės aktų nustatyta tvarka turintys teisę vykdyti neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi.

5. **Neformalusis suaugusiųjų švietimas** – asmens ir visuomenės interesus atitinkantis švietimas pagal įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, teikiamas ne jaunesniems negu 18 metų asmenims.

6. **Savišvieta** – kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme.

7. **Tęstinis mokymasis** – mokymosi visą gyvenimą dalis, apimanti formalųjį, neformalųjį švietimą ir savišvietą, kai asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos dalis.

3 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi principai

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi principai yra šie:

1) kontekstualumas – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra glaudžiai susiję su krašto ūkinės, socialinės, mokslinės ir kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;

2) lygios galimybės – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra socialiai teisingi, užtikrina asmenų lygias teises ir galimybes, nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos; kiekvienam asmeniui jie laiduoja švietimo ir tęstinio mokymosi prieinamumą, sudaro sąlygas tobulinti turimas kompetencijas, kvalifikaciją ar įgyti naujų kompetencijų;

3) tęstinumas – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis lanksčiai reaguoja į pokyčius ir perima gerąją patirtį, sudaro sąlygas mokytis visą gyvenimą;

4) veiksmingumas – neformaliuoju suaugusiųjų švietimu ir tęstiniu mokymusi siekiama kokybiškų rezultatų sumaniai ir taupiai naudojant turimus išteklius, taikant įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo formas, nuolat analizuojant, vertinant ir planuojant veiklą, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais.

4 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi tikslai

Pagrindiniai neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi tikslai, atsižvelgiant į valstybės vykdomą kryptingą mokymosi visą gyvenimą plėtros politiką, nustatytas veiklos kryptis ir plėtros gaires, yra sudaryti sąlygas asmeniui:

1) tenkinti savišvietos poreikius;

2) lavinti kūrybines galias ir gebėjimus;

3) įgyti ir tobulinti bendrąsias ir profesines kompetencijas;

4) tapti aktyviu demokratinės visuomenės nariu.

ANTRASIS SKIRSNIS
NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI ORGANIZAVIMAS

5 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimas

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimas apima:

1) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi planavimą ir įgyvendinimą;

2) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyvių informavimą ir konsultavimą;

3) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybės užtikrinimą;

4) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą;

5) neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu asmenų įgytų kompetencijų pripažinimą.

6 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi sandara

Neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis apima:

1) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyvius;

2) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjus;

3) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas.

7 straipsnis. Ryšys tarp formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo

Formaliojo švietimo programas vykdančios mokyklos:

1) gali vykdyti neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas;

2) šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pripažįsta neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu asmenų įgytas kompetencijas;

3) švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka pagal kompetenciją prisideda prie neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybės užtikrinimo;

4) teikia informaciją apie jų vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu asmenų įgytų kompetencijų pripažinimą ir konsultuoja šiais klausimais.

8 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi planavimas

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) tvirtina Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros programą, kurioje nustato pagrindines neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros kryptis. Švietimo ir mokslo ministras, pasikonsultavęs su Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba ir kitais socialiniais partneriais, 3 metams tvirtina Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros programos įgyvendinimo veiksmų planą.

2. Savivaldybės taryba, atsižvelgdama į švietimo ir mokslo ministro patvirtintą Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros programos įgyvendinimo veiksmų planą ir savivaldybės gyventojų, darbdavių, kitų socialinių partnerių poreikius, tvirtina savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą ir skiria jo įgyvendinimo koordinatorių.

3. Vykdyti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, finansuojamas iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų, turi teisę neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai, įgiję šią teisę švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

4. Valstybės tarnautojų, kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų kvalifikaciją gali tobulinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai, kuriems tokia teisė yra suteikta teisės aktų nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Visuomenės informavimas ir konsultavimas

1. Švietimo ir mokslo ministro įgaliotos institucijos:

1) koordinuoja suaugusiųjų informavimą apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjus, neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi finansavimo galimybes Lietuvoje, konsultavimą šiais klausimais;

2) pagal kompetenciją tvarko ir prižiūri suaugusiųjų švietimui skirtas informacines sistemas, kurių duomenys yra prieinami neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjams, dalyviams ir kitiems asmenims.

2. Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliota institucija organizuoja visuomenės informavimą apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi ir konsultavimą šiais klausimais savivaldybės teritorijoje, sudaro sąlygas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjams savivaldybės informacinėse sistemose viešinti aktualią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas ir renginius.

3. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai viešina aktualią ir naujausią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, finansuojamas iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų.

10 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybės užtikrinimas

1. Už neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybę atsako neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas ir jo savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas).

2. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybė užtikrinama vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi stebėseną, atliekant tyrimus, taip pat vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų įsivertinimą ir išorinį vertinimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. XII-2675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25272

3. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų, finansuojamų iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų, veiklos įsivertinimas atliekamas švietimo teikėjui pasirenkant įsivertinimo sritis, metodiką, analizuojant įsivertinimo rezultatus ir priimant sprendimus dėl veiklos tobulinimo. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų, finansuojamų iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų, veiklos išorinio vertinimo tvarką nustato valstybinės ir savivaldybės mokyklos savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), kitų mokyklų, švietimo teikėjų – savininkas (dalyvių susirinkimas), atsižvelgdami į šias kokybės vertinimo sritis: mokymo programų vertinimo, mokymo paslaugų viešinimo vertinimo, vadybinio (organizacinio) vertinimo, projektinės veiklos vertinimo, švietimo teikėjo vadovo ir kitų darbuotojų kvalifikacijos vertinimo.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XII-2675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25272

11 straipsnis. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu asmenų įgytų kompetencijų pripažinimas

1. Neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgyta bendroji ar specialioji kompetencija švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka gali būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis arba aukštosios mokyklos nustatyta tvarka – kaip studijų programos dalis.

2. Neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgyta bendroji ar specialioji kompetencija teisės aktų nustatyta tvarka gali būti pripažinta ir įteisinta kaip kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti.

3. Neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu įgyta asmens bendroji ar specialioji kompetencija gali būti pripažinta ir įteisinta kaip kvalifikacija, atitinkanti tam tikrą Lietuvos kvalifikacijų sandaroje nustatytą lygį.

12 straipsnis. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba

1. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba yra ekspertinė patariamoji institucija, kuri svarsto pagrindines Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros perspektyvas ir strategines kryptis ir šiais klausimais teikia išvadas ir siūlymus.

2. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba sudaroma iš valstybės ir savivaldybių institucijų, darbdavių ir darbuotojų interesams atstovaujančių organizacijų, kitiems visuomenės interesams atstovaujančių organizacijų (neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi) atstovų. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba susideda iš 15 asmenų.

3. Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarybos nuostatus tvirtina Vyriausybė, sudėtį tvirtina švietimo ir mokslo ministras.

13 straipsnis. Trečiojo amžiaus universitetas

1. Trečiojo amžiaus universitetas – neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas, jo padalinys arba neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programa, teikiantys vyresnio amžiaus asmenų neformalųjį švietimą ir tęstinį mokymąsi, tenkinantys jų žinių, kompetencijos plėtotės ir kultūrinius poreikius.

2. Trečiojo amžiaus universitetas vyresnio amžiaus asmenų neformaliajam švietimui ir tęstiniam mokymuisi vykdyti, jų žinių, kompetencijos plėtotės ir kultūriniams poreikiams tenkinti gali gauti konkurso būdu valstybės paramą.

14 straipsnis. Andragogo profesija

1. Andragogo profesijos paskirtis yra ugdyti suaugusiųjų gebėjimą mokytis ir taip didinti suaugusiųjų įsidarbinimo galimybes, skatinti verslumą, nuolat siekti žinių savo ir visuomenės gerovei, plėtoti kultūrines kompetencijas.

2. Andragogo profesinės veiklos aprašą tvirtina, andragogo kvalifikacijos tobulinimo ir atestavimo tvarką nustato švietimo ir mokslo ministras.

15 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyvių teisės

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyviai turi teisę:

1) nemokamai gauti informaciją apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjus bei programas ir konsultacijas šiais klausimais;

2) pasirinkti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėją ir programą;

3) į tinkamos kokybės neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi;

4) gauti finansavimą pagal Vyriausybės patvirtintas finansavimo metodikas mokytis pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas;

5) į mokymosi atostogas teisės aktų nustatyta tvarka;

6) į neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą.

16 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų pareigos

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai privalo:

1) sudaryti mokymo sutartį su neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyviu, jeigu neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra finansuojami iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų;

2) užtikrinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyviams tinkamos kokybės neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi;

3) viešai skelbti informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas ir teikti švietimo ir mokslo ministro arba savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotai institucijai, koordinuojančiai suaugusiųjų informavimą ir konsultavimą, informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, finansuojamas iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų.

TREČIASIS SKIRSNIS
NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOSI FINANSAVIMAS IR RĖMIMAS

17 straipsnis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi finansavimas ir rėmimas

1. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi finansavimo šaltiniai:

1) valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos;

2) darbdavio lėšos;

3) neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyvio lėšos;

4) kitos lėšos.

2. Valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos skiriamos:

1) suaugusiųjų, kurie mokosi pagal suaugusiųjų formaliojo švietimo programas suaugusiųjų bendrojo ugdymo mokykloje, mokymuisi finansuoti pagal Vyriausybės patvirtintą mokinio krepšelio metodiką;

2) suaugusiųjų, kurie mokosi pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, mokymuisi finansuoti pagal Vyriausybės patvirtintas finansavimo metodikas;

3) Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi plėtros programos įgyvendinimo veiksmų plano priemonėms ir veiksmams vykdyti juos įgyvendinančioms institucijoms.

3. Lėšos valstybės tarnautojų, kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų profesinei kvalifikacijai tobulinti skiriamos iš valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų įstatymų ar ministrų pagal valdymo sritį teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Darbdavys, skyręs lėšų darbuotojų neformaliajam švietimui ir tęstiniam mokymuisi, kvalifikacijai tobulinti, Vyriausybės nustatyta tvarka gali gauti valstybės paramą patirtoms išlaidoms iš dalies finansuoti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-751, 2010-04-13, Žin., 2010, Nr. 48-2301 (2010-04-27), i. k. 1101010ISTA00XI-751
Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XII-1018, 2014-07-10, paskelbta TAR 2014-07-22, i. k. 2014-10429
Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo Nr. VIII-822 pakeitimo įstatymas

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XII-2675, 2016-10-11, paskelbta TAR 2016-10-17, i. k. 2016-25272
Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo Nr. VIII-822 10 straipsnio pakeitimo įstatymas